

Konu: **Ruhsal İnsan**

Yazı: **74**

Hermes Öğretisi

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

Hermes öğretisi seçilmiş kişilere *inisyasyon* (uyumlama) yöntemiyle aktarılmış olan kadim dönemin en önemli kozmogonik sistemidir. **Kozmogoni** sözü Yunanca **Kozmos** (düzen) ve **Gnosis** (sezgi ile elde edilen bilgi) sözlerinden oluşmuş, evrenin ve evrende görülen düzenin sezgisel oluşumunu içeren bilgi bütünüdür. Kozmogoninin başlangıcını kadim Asya kökenli Ön-Türk kültüründe aramak gerekir. Bu konuyu Kadim Diller ve Yazılar bölümünde **67** sayılı **Ön-Türk Kozmogonisi** başlıklı yazımda işledim (1). Hermes kozmogonisi doğa bilimlerini, insan yapısını ve mistik bilgileri içerdiğinden kendisine **Hermes Trismegistus** (üç kere kutsal Hermes) denmiştir. Sanat ve müziğe de önem vermiş olan Hermes'in *Lir* adıyla bilinen müzik aletini de icat ettiği söylenir.

Bu yazımda kadim Mısır kozmogonisinden söz etmek istiyorum. Hermes öğretisi kadim Mısır toplumunda Thebes ve Memphis tapınaklarında eğitim görmüş **Orpheus** (~M.Ö. 1000), **Solon** (~M.Ö. 600), **Thales** (~M.Ö. 600) ve **Phytagoras** (~M.Ö. 500) gibi önemli kişilerin aktarımları sayesinde günümüze kadar gelebilmiştir.

Hermes büyük olasılıkla bir **Aton** rahibidir. Zira onun öğretisini içeren **Hermetica** adlı kitap şöyle başlar (2):

"Kimsin" diye sordum. "Ben yolu gösteren yüce zihinim. Tek tanrı olan Aton'un aklıyım. Seninle her yerde ve her zaman birlikteyim. İsteklerinden haberim var. Sorularını açıkça bildirirsen yanıtlarını alacaksın" dedi.

"Beni Aton'un bilgisiyle donat ve Hakikati göster" diye yalvardım. Bir anda görüntüm değişti ve nurlu bir aşk bağıyla bütünleşmiş sonsuzluk belirdi.

Aton adının kadim Ön-Türk dilindeki Ata-On (Evrensel ata) sözlerinden oluştuğunu Kadim Diller ve Yazılar bölümünde **28** sayılı **Mısır'ın Resim Yazısı** başlıklı yazımda söz ettim (3). Yahudi dininin tanrısı **Adonai**, kadim Mısır tanrısı **Aton**'dan başkası değildir. **Hermes** adını ise sadece kadim Mısır dilinde değil, Süryani, Arabi ve İbrani hatta Acemi dillerde de bulmaktayız. Sessiz üç **HRM** harfleriyle yazılmış olan Hermes adının değişik şekillerini **Hiram** (kapalı Mısır piramidi), **Ehram** (piramitler), **Harem** (herkesin giremediği kapalı yer), **Haremeyn** (Müslüman olmayanlara kapalı Mekke ve Medine şehirleri), **Haram** (yasak edilmiş olan), **Mahrem** (gizli olan) ve **Hürmüz** (Zerdüş'tün güneş tanrısı) sözlerinde buluyoruz. Batı dillerinde Hermes adı **Hermetic** "hava geçirmeyen" anlamını kazanmıştır.

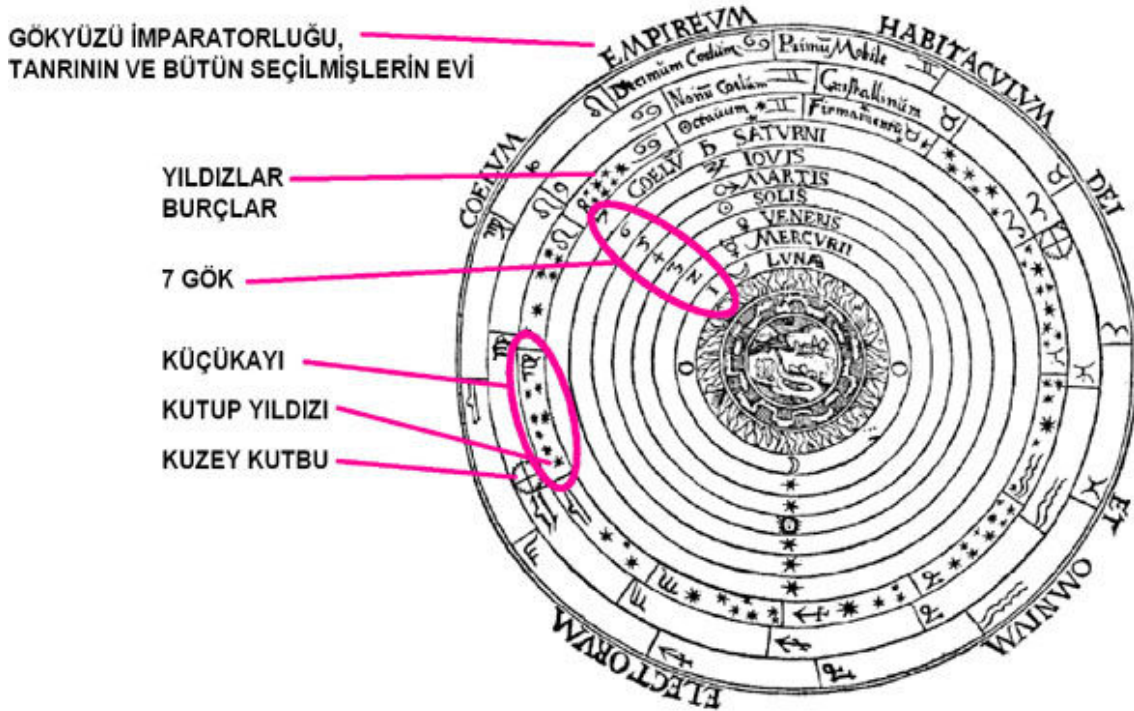
Hermes öğretisinde insan yedi mertebeden oluşmuş bir varlıktır (4). Bunlar: 1. **Shat** (maddi beden), 2. **Ankh** (yaşam gücü), 3. **Ka** (Astral nur, Kalb), 4. **Hati** (hayvansal ruh), 5. **Sheybi** (kutsal ruh), 6. **Bal** (akıl, mantık) ve 7. **Kon** (ilahi ruh).

Tasavvuf eğitiminde de insan nefsinin yedi makama ulaşabileceğinden söz edilir. Bu makamlardan dördüne insanın gayretiyle erişebileceği, diğer üçünün ise tanrı lütfü olarak sunulduğu söylenir. Hermes öğretisinden aktarılmış olan 7'nin önemini Tevrat'taki Tekvin bölümünde, tanrının evreni altı günde yarattığı ve yedinci günde dinlendiği görüşünde de bulmaktayız.

Hermes'in evren modelinde merkezde dünya ve onun etrafında yedi kat gökyüzü vardır. İslam kültüründe bu kürelere **Felekler** denir. Her kürede dolanan bir gök cismi bulunur. Bunlar sırasıyla: **Ay** (düşünce), **Merkür** (soyluluk), **Venüs** (aşk), **Güneş** (güzellik), **Mars** (adalet), **Jüpiter** (bilim) ve **Satürn** (aydınlanan bilinç) adlarıyla bilinen gök cisimleri olup, sadece kozmik yapıyla değil, insan yapısıyla da ilişkilidiler. Altta görülen Hermes'in evren modeli hem Mısır Astrolojisine hem de kadim Yunan Mitolojisine kaynak oluşturmuş, **Batlamyus** (Ptoleme) sayesinde M.S. 16. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüştür.

Bu evren modelinde 7 kat gökyüzünden sonra burçlar ile Küçükayı, Büyükayı takımı yıldızları ve kutup yıldızı bulunuyor. En dış küre ise tanrıların ve bütün seçilmişlerin bölgesi olan **Gökyüzü İmparatorluğunu** barındırıyor. Aynı benzerlik insan yapısına da yansıtılmıştır. Kadim Hint inancına göre insanda 7 adet **Çakra** bulunmakta ve bunlar enerji çarkları olarak dönmetedirler.

Schema huius præmissæ diuisionis Sphærarum.

Kaynaklar:

- (1) <http://www.halukberkmen.net/pdf/293.pdf>
- (2) **Hermetica**, Brian P. Copenhaver, Cambridge University Press, 1992, İngiltere.
- (3) <http://www.halukberkmen.net/pdf/45.pdf>
- (4) **Batı İnanç ve Gizemciliğine Toplu Bakış**, Aytaç Bartok, Ruzad yayını, sayfa 34, Kadıköy, İstanbul.